

Oponentský posudek

na diplomovou práci Jakuba Kapra „Didaktické využití povodí Rokytky“ předloženou na Pedagogické fakultě UK Praha

Diplomová práce obsahuje 209 stran, je členěna na 14 hlavních kapitol, které jsou dále rozděleny desetinným dělením.

V úvodních kapitolách je podrobně řešena problematika exkurzí, jejich významu, typů i jejich konkrétní realizace. Velká pozornost byla věnována rozboru e-learningu, jeho základním charakteristikám, využití, výhodám i nevýhodám a jeho významu pro zatraktivnění výuky biologie. Na str. 45 jsou přehledně uvedeny cíle práce a celkem 5 hypotéz. Kapitola 7 je věnována terénnímu výzkumu v povodí Rokytky a provedení a vyhodnocení dotazníkového šetření. V diskusi jsou uvedeny jasné odpovědi na všechny hypotézy a podrobně jsou prezentovány exkurzní okruhy v šesti lokalitách (Velký Počernický rybník, Lítožnice, Podleský rybník, Suchý poldr – V pískovnice – Hostavický rybník – Martiňák, Královice, Hořejší rybník).

V přílohách (a i na přiloženém CD) je uveden atlas významných obratlovců v povodí Rokytky, kompletní texty ke všem exkurzím (ve formátu pdf) a konkrétní návody jak pracovat s výukovými DVD.

Autor se v diplomové práci zabývá možností kombinace praktické výuky biologie s využitím prvků e-learningu. Vytvořil několik projektů, během nichž mohou žáci samostatně získávat znalosti a dovednosti pohybem v přírodě a následně je společně rozvíjet v multimediální učebně nebo samostatně na osobních počítačích.

Z práce jednoznačně vyplývá, že autor se velmi podrobně seznámil s problematikou, teoreticky ji zvládl a tyto znalosti pak vhodně využil v praktické části diplomové práce. Vlastní výsledky a přínos autora jsou v textu zřetelně odděleny od informací přejatých.

Celkový dojem z práce je velmi příznivý, jen pomítně se objevují překlepy zejména u vědeckých názvů (zachytil jsem jich kolem 25, zejména v koncovkách čeledí – správná koncovka je –dae a nikoli – dea, viz např. str. 161, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 171, 172, 174, 177, 178, 183, 184 aj.). Na str. 90 a 103 se objevuje gramatická chyba (amur bílí). Na str. 138 je uveden druhový název *carthusianoforum* místo správného *carthusianorum*. Pokud je citován autor na konci věty, píše se jediná koncová tečka až za citovaným autorem (resp. závorkou), nikoli před tímto autorem. Tyto přehlédnuté drobnosti však spíše přičítám nedostatku času při posledních revizích textu před vlastním dokončením diplomové práce, jak ostatně bývá takřka vždy pravidlem. Text je napsán přehledně a čtivě, celková formální úprava je výtečná. Textové a obrazové podklady k jednotlivým exkurzím jsou připraveny pečlivě a vkusně, žáky jistě zaujmou, pro učitele budou skvělými podklady pro přípravu exkurzí. Obsahují i informace o dopravě na lokalitu, optimální konání a nezbytnou časovou dotaci, přírodovědné zaměření, vhodné pomůcky, potřebnou přípravu studentů a cíle exkurze. Jasně a přehledně jsou představena jednotlivá stanoviště a zde chystané úkoly k prezentaci. V přílohách jsou fotografie či kresby významných a nápadných druhů rostlin a živočichů (včetně konkrétních originálních pozorování autora). Pracovní listy jsou připraveny stručně, jasně a zajímavě.

K ověření aplikovatelnosti jednotlivých návrhů exkurzí byl zvolen exkurzní kruh – Hořejší rybník. Autor oprávněně na základě vlastních informací a osobní zkušenosti konstatuje, že povodí Rokytky jako místa pro exkurze a terénní práce je územím atraktivním a pro tyto účely velmi vhodným.

Dotazníkové akce věnované postojům žáků k problematice exkurzí a zapojení moderních vyučovacích metod a technologií výuky a domácí přípravy žáků, se účastnilo 154 respondentů a výsledky byly velmi zajímavé a současně značně rozporuplné, což naznačuje velký vliv individuálního přístupu pedagogů k výuce.

Předloženou práci hodnotím jednoznačně jako vynikající, obsahující všechny náležitosti vyžadované na diplomových pracích předkládaných na Pedagogické fakultě UK Praha. Vzhledem ke své kvalitě může být i vzorem pro zpracovávání podobných problematik týkajících se didaktiky biologie.

V rámci rozpravy mám na diplomanta následující otázky:

- v práci se píše o vytváření elektronického distančního textu, který by měl studující povzbuzovat a přesvědčovat. Uveďte nějaké konkrétní příklady zatraktivnění textu.
- myslíte si, že v současné době u nás působící pedagogové jsou schopni vést komplexní přírodovědné exkurze?
- jak k tomuto kýženému cíli přispívá současná výuka na Pedagogické fakultě UK Praha ?

Domnívám se, že výsledky diplomové práce Jakuba Kapra budou mít velký význam nejen pro realizaci přírodovědných exkurzí v konkrétních zájmových lokalitách, ale mohou být námětem i pro zatraktivnění i zkvalitnění výuky biologie obecně. Závěrem doporučuji komisi diplomovou práci Jakuba Kapra k přijetí a hodnotím ji stupněm výborně.

V Kladrubech 16.8.2009

Prof. RNDr. Lubomír Hanel, CSc. _____